UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Nuptijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

PEruenit. Conſtitutio noua ad īterp̄tationē antiquorū inducta, habet locum in eiſdē caſibus in quibus ⁊ iterp̄tatꝰ
legibꝰ locus eſt, ⁊ ideo in caſibꝰ pēdentibꝰ locū
habet, ſentētia, vel tranſactiōe nōdū finitis. h. d.
1 vſque ad fin. ferunt id eſt locū habeant. ❡ †Not
ex hac. l. text. ibi, cū omnibus manifeſtim. ⁊c. quod omnia q̄ habent locū in l. interpretata intelliguntur repetita. l. interpretātē
Idē habetis in. l. nihil in hac parte. ff. de coniung. cū emā. libe.

❡ De adminiſtrantibus officia in ſacris appel. Rub.

1 ☞ Iudices ordinarij, ſi ſūt duo in ciuitare, an debeāt ſimul iudicare.

IAm quidem. Iudic es appallationum. ⁊ eorū officiales in cauſa appellationem, in quibus officiū eſt cōmune in iudicio ſemel examinationem facere
1 debent, ⁊ de geſtis participare. h. d. †Facit tex. in verbo. ſimiliter. ⁊. §. in quibus ſi in caſtro, vel in ciuitate ſunt duo iudices ordinarij, quod debeant ſimul adminiſtrare, ⁊ ſimul cauſas audire. Ad idem. ff. de re iudic. l. duo extribus. In contrariū facit. l. j. ff. de offi. conſu. de qua p̄ Sul. in l. prori. alleg. duo ex tribus. ff. de re iudi. ⁊ per Innocē. in. c. prudentiam extra de offi. de leg.

❡ De armenijs. Rub.

ARmeniorum Mulieres quemadmodū, ⁊ maſcul, ad ſuceſſionē venire debēt, antiquo iure ceſſante. hoc dicit.

Collatio quarta.

❡ De nuptijs. Rub.

1 Conſilium mutare de bono in melius ſapientis eſt.
2 Voluntas teſtatoris eſt lex.
3 Dictū generale legis recipit reſtrictionem de habilitate.
4 Matrimonium ſolus conſenſus facit.
5 Matrimonium an perficiatur aliter quā ſolo conſenſu, vbi q̄d
iure canonico perficitur, ſi ſequatur carnalis copula, vel cohabi
tatio Idem per annuli ſubarrhationem
6 Deductio ad domum viri, quid operetur in matrimonio.
7 Matrimonium quod recipiat diem, vel conditionem.
8 Matrimonium quando requirat verba.
9 Matrimonium per nuncium contractū ꝙ nō teneat, ſi antiquā
ratificetur per mulierem penituit.
10 Matrimoniū contractum per procuratorē, ꝙ nō teneat ſi ante contractū procurator reuocetur, eo ⁊ muliere etiā ignorāte.

PLurime. Conſtitutio adfutura negotia trahitur, in preteritis vero iura vetera ſeruantur. ❡ Itē diſpoſitio vltime volūtatis legibus non repugnans debet pro lege ſeruari, ⁊ nuptias ſolus effe
1 ctus facit; non dat alia inſtrumenta. h
d. vſque ad. §. diſtrahūtur. ❡ †Not. i
a ver. eſtimauimus. quod ſapientis eſt mutare conſiliumᵃ in melius, ⁊ ſunt
verba Salomonis, dicit gl. hec verba ponit. xxij. queſtio. iiij. c.
vnuſquiſque. ⁊c. eſt xxxv. queſtio. ix. loci. extra de accuſ. c. quali
2 ter ⁊ quando. ❡ †Secundo not. in. §. diſponit. quod voluntas
b teſtatorisᵇ eſt lex. ❡ †Tertio not. text. ibi, vnuſquiſque. cū ſua
3 gl. ꝙ generale dictū legis recipit reſtrictionē d̄ habilitate. ❡ Si
4 mile. C. de ſac. ſāc. eccle. j. ff. d̄ mun. ⁊ hon. l. vt gradatim. §. ⁊ ſi l.
c ❡ †Venio ad v̄. nuptias. ⁊ not. ꝙ ſolus cōſenſus facit matrimo
niūᶜ Ad idē. C. de nup. l. neque ſine. ff. d̄ reg. iur. l. nuptia. ❡ Vltimo. not. quicq̄d ligat. facit. xxij. q. ij. c. j. ī verſ. cū ergo, ⁊ ſicut. itē. Io. d̄ quo dic vt nota. ſ. d̄ iceſt. nup. §. dubitatū. Inſt. d̄ nup.
5 §. ⁊ hec adeo. ❡ †Not. gloſſ. facit. ff. ibi, ⁊ c̄ꝫ. ❡ Itē ſi dicāt alia
d verba cōſenſū exprimentiaᵈ vt in c. pe. extra de ſpō. ⁊ ibi ſecus
Sed de iure canonico matrimoniū p̄ficit, ſi ſequat carnalis copula. vt in. c. is. q. ⁊. c. fi. extra d̄ ſpō. ❡ Itē perficit quandocūq̄ ſimul cohabitant, nec diſtinguit vtrū vir vadit ad domum vxoris, vel ecōuerſo vt in. c. ad iud. d̄ ſpō. ⁊. c. j. d̄ d̄ſpō. impu. lib. vj.
Preſumit etiā perfici matrimoniū. ſi poſtea īter ſpōſos ſequatur annuli ſubarrhatio, vt in. c. tūc ⁊, ibi not. i ij. gl. extra. d̄ ſpō. ſed contra ⁊ vide quod no. in l. cum in te, C. d̄ do. ante nup. ⁊ l. cū fue
6 rit d̄ cōdi. ⁊ demon. ❡ †Quero an deductio ad domū viri an q̄d
operetur. Dic quod operat duo. primo, vbi eſt dubiū an p̄ceſſerit matrimoniū p̄ verba de p̄ſenti vel nō facit preſumi matrimonū foro contractū ⁊ ita intelligūt. l. mulierē. ff. de rit. nup. ⁊ hoc expreſſe tꝫ gl. in c. l. cum fuerit. ❡ Secundo quia facit preſumi donationem factam a viro vxori fuiſſe factā poſt matrimoniū p̄fecte ⁊ ſic nō valere vt l. pe. §. fi. ⁊ ibi no. ff. de do. int. vir. ⁊ vxor. Ad. idem d. l. cum in te. in fi. idē no. in l. nuptias. de reg. iu. ⁊ habetur in l. muliere. ⁊ l. damū. ff. de rit. nup. not. xxx. q. v. c. nec illud. ⁊. xxij. q. ij. c. honorant ex qui cleri. vel vo c. veniens ⁊ ic. fi. de p
7 cur. lib. vj. †An autē matrimoniū requirat diem, vel cōditionē, gl. iō d. l. ſufficit. videt vel quod ſic. Idem tenet in l. actus. ff. de reg. iur. lꝫ non firmet. in l. nuptias. eod. titu. ſꝫ q̄ſponſalia, ⁊ matrimoniū recipiāt diem. vel. conditionē habes extra de cōditio
8 ne ap. cap. de illis ⁊ capit. fi. ⁊ ibi no. ❡ †Quero. an matrimoniū reqrat verba. Gl. iſta videtur velle q̄ ſic, in prin. cū cōcor. quod no. l. cum notiſſimi. C. de preſcrip. xxx. ann. Sꝫ contrarium videtur ſentire gl. in d. l. ſufficit in vlti. glo. p̄ qua gl. facit. l. mutus. ff. de iure do. ⁊ c. cū apud. extra de ſpon. vbi mutus cōtrahit matrimoniū. ergo patet q̄ verba nō requirant, ⁊ ideo dic, vt optime diſtinguit gl. in c. tue ex de ſpon. ⁊ vide q̄ no. in c. pe. e. titu. de
9 ꝯiug. ſeruo. c. fi. ❡ †Quero dixi q̄ matrimōiū poteſt contrahi inter abſentē. pone q̄ quis miſit nūcium ad quandam mulierē poſtea mulier cōſentit an erunt ſponſalia dicēdo q̄ volebat cā in ſponſam: antequam ipſa cōſentiat cū penituit poſtea mulier ꝯſentit: gl. i d. l. ſufficit videtur inclinare q̄ nō ſunt ſpōſalia. ad q̄ facit q̄ no. in c. ſuper eo extra de condi. appo. cōtrarium videtur no. in fi. in l. j. in fi. de ꝯhen. empt. Veritas eſt quod ſponſalia non tꝫ argu. l. ſi pēituit. ff. de diuor. ⁊ ff. de man. vin l. ſi pater. ⁊ ū. n. iſte talis interueniat vt nuncius, ſtatim cū deficit conſenſus domini dicit deficere actus q̄ cū eo geritur. Nā cum ꝯhit per nunciū, nuncius non dicitur contrahere ipſe, ſꝫ dominus, vt l. fi. ff. de cōſti. pecu. C. ſi q̄s alteri vel ſibi. l. multū. ⁊ iſta opi. tꝫ By. in l. mandatū. C. man. Iac de Bel. in l. j. §. ſed ego. ⁊. quid iuſſu ⁊ p̄ Cy. in d. l. ſi pater. ⁊ hoc p̄ gl. xxx. q. v. c. nec illud.
10 cū omnia p̄dicta ꝯcludunt in nuncio. ❡ †Quero q̄d in p̄curat. puta miſi p̄curatorē ad Titiā deſponſandā ⁊ reuoco procuratorē eo q̄ ⁊ dicta Titia ignorante, an ſi poſtea Titia cōſenſit eſt matrimoniū. Inno. tꝫ q̄ non, ⁊ dicit ipſe ſpeciare in matrimonio. Ita noſieſe in c. veniens. extra de ſpon. de quo caſu nt. c. fi. de proc. lib. vj.

ADDITIONES.

a Conſilium. adde idē tenentē do. Fely. in, c. ij. de offi. ⁊ po. in d̄l. ni fin.
b ❡ Voluntas teſtatoris eſt lex: cū poſt eius mortē nō poſſit teſtator aliud velle. vnde nō indecore Auguſt. Ceſar in exclamatione quā facit p̄ iuſſu Vergilij. de Eneidibꝰ cōburendis dicit. Sed. legū ſeruanda fides, ſupma voluntas. Quod mandat fieriq̄ꝫ iubet parere neceſſe eſt.
c ❡ Matrimonium adde Felyn. in. c. j. iiij. co. verſi. nota ſeptimo de deſpon. impu.
d ❡ Exprimētia. Sed quero quid ſi quis p̄ verba exteriora denotātia conſenſum ad matrimonium expreſſerit matrimonium p̄ verba d̄ p̄ſenti intētiōe, iterius tamē mēte retēta non id cōtrahendi, an aliq̄d operet. ⁊ an ⁊ qualiter id tenerit quo ad forū iudiciale ſeu contentioſum, ⁊ forū penitētiale. ⁊ an Papa depēn. diſpenſare poſſit, vt cū ſimilia contrahat exiſtente inſtrumento matrimonij, ⁊ copula. vide copioſe. ⁊ no domi. Socy. in conſil. xxviij. incipien. circa primū queſitū in princip. cū verſicul. ſeq. vſque ad finem. in prima parte. char. liij.

1 ☞ Monachus quo ad matrimonium habetur pro mortuo.
2 Mors ciuilis nō equiparatur naturali, niſi caſibus a iure expreſſis. Matrimonium an de iure canonico diſtrahatur. renūtia
3 Matrimonium an dirimatur per impedimentum coitus
4 Impedimētū coitus in matrimonio preſumitur ſuperueniſſe.
5 matrimonium contractum
Impedimentum ſuperuenies ex parte mulieris. quando dirimat matrimonium.
6 Triennium, de quo hic quando incipiat currere.
7 Dictio quoque, quod habeat implicare alium caſum
a **Diſtrahuntur.** Matri. ᵃcōtracta cōiuge viuēte quadrupliciter diſtrahunt. quādoque per occaſionem īculpabilem altero ipſorū, vel vtroq̄ religionē ingrediēte, q̄nq̄ꝫ per occaſionē inculpabilē religionē ingredicte, q̄nq̄ꝫ per occaſionem neceſſariā marito agere nō valentem. q̄nque per occaſionem neceſſariā marito agere nō valēte i triēnniū ea q̄ a viris data ſunt in trienniū minime valēte
1 h. d. ❡ †Not. ꝙ monachus habet p̄ mortuo q̄tū ad matrimoniū. vt i v̄ſ. ſm occaſionē quo ad alia vo nō habet p̄ mortuo

pro hoc dicit gl. mag. qđ Monachus pōt eſſe teſtis, de quo. ſ. o
mon. §. ad cogitādū. Ad quod facit de cōdi. ⁊ demon. l. interdicit
2 Et q gl. iſta tractat de morte ciuili vel naturali. †quero an mors
b ciuilis naturali eq̄paretur. Dic qđ nō equiparatur, niſi in caſibus
iure permiſſis. ita tʒ gl. xvj. q. j. c. placuit. ⁊ per gl. in ca. ſuſceptū
3 de reſcri. li. vj. ¶ †No. gl. hic đ iure ciuili. Quid aūt de iure ca
nonico dic vt habes in c. j. ex de conuer cōiug. c. ij. ⁊c. ex publico ⁊
4 vide ꝙ no. in c. ex parte e. ti. ⁊ xxvij. q. ij. c. deſpōſatā. ¶ †Uenio
ad §. per occaſionē. in quo no. propter viri impotentiā, ⁊c. Sed
extra glo contra hoc op, q2 impedimentū coitus matrimonium
non dirimit, vt xxxij. q. vij. c. hic matrimoniū. Sol. Aut loquit đ
impedimento, ꝙ erat ante matrimoniū contractum, ⁊ loquitur
hic §. ⁊ l. i cauſis. C. de repu. cū ſumi. Aut de impedimēto ſuper
ueniente poſt cōtractū matrimoniū, ⁊ illud nō dirimit matrimo
niū iā ɔctū vt ibi ⁊ no. i c. laudabilē. extra de fri. ⁊ maleſi. vbi eſt
5 idem tex. qđ hic. ¶ †Sed circa hoc quero pone qđ eſt dubiū an
impedimentū ſubeſſet ante matrimoniū vel ſuperuenit poſt cō
tractum matrimoniū quid preſumemus. Dic ꝙ preſumēdū eſt
qđ ſuperuenerit poſt matrimoniū contractū, ⁊ hoc fauore ma-
trimonij. ⁊ hoc tenet. gl. xxxj. q. iij. in fi. ſumme. Jta tʒ Hoſt. i
6 Sum. extra de fri. ⁊ maleſi. in fi. †Querit gl. qd de impedimēto
mulieris. Dicit gl. ſm qd quod idē. De quo dic vt i c. ex literis
extra de fri. ⁊ maleſi. ⁊ in c. fraternitatis. eo. ti. ¶ Jtē querit glo.
a quo tēpore icipit currere illud trienniū. Dicit gl. quod incipit
currere eo tēpore, quo vir incipit habere vxorē. Jdē not. xxxiij.
q. j. in ſum. ⁊ in preal. c. laudabilem. ¶ Jtē quero, dicitur hic, ēt
ſi voluerit hoc maritus. Quid ſi maritus vult, ⁊ vxor non. Dic
7 vt no. i d. l. i cauſis, per gl. ⁊ doc. †Ultimo no. gl. ex qua habes
c quod dictio quoque habet implicare ſ aliū caſum. Jdem no.
ſ. de nō eligen. §. illud quoque Bar.

ADDITIO.

a ¶ Alex. Loſ. Matri. Hoc ſummariū eſt corruptū ⁊ defectiuū
nec in corrigendo calamū appoſuiſſe voluit quum tex. ipſe i pn.
loco ſit ſummarij.
b ¶ Mors ciuilis naturali eq̄paretur. Adde iſtū i l. Deo nobis.
in prin. ⁊ quod ibi poſui in apoſt. ad ipſum in ver. equiparāt. C
de epiſ. ⁊ cleric. ⁊ dixi poſt Coll. c. bone. lo. ij. nu. 9. in ver. nū quā
equiparantur. extra de elec.
c ¶ Jmplicare adde Car. in cle. j. §. j. ñ. q. de reg. ⁊ Bar. in l. ij. in
prin. ff. de pac. ⁊ in l. fi. j. col. ver. tu vero dic. ff. de eo q certe. loco.
1 ☞ Uxor cuius vir captus eſt nō poteſt nubere hodie iure Ca
nonico donec certum ſit de morte viri.

Sed etiam. Matrimoniū captiuitate alteri9 ex cō
iugibus nō diſſoluitur niſi fuerit incer
tū an perſona q̄ fuerit in captiuitate viuat: tūc eñ cōiunx in ciui
tate remanēs pōt libere poſt v. ann. nubere dote ⁊ donatiōe ad
1 vnumquēq; redeunte. h. d. ¶ †Ex p. dr hic ⁊ innuit qđ quinquē-
nium incipiat currere a tēpore a quo cepit eſſe incertum đ mor-
te, vel de vita exiſtentis in captiuitate, imo vr̄ quod cōputetur a
tēpore captiuitatis vt l. vxores. ff. de diuor. gl. ponit opi. Ueri
tas eſt quod illa lex corrigitur per hunc §. vt ex tpe captiuitatis
computetur. Et hic tene primā ſol. gl. quā opi. firmat gl. j. §. qđ
autem a nobis. j. vt lic. mat. ⁊ auie. Sed hoc verum de iure ciui-
liʒ de iure canonico ille qui eſt captus ab hoſtib9 dʒ perpetuo
expectari donec eſt certum de morte ipſius. capit i preſent. a. ex
de ſpon. vide quod nota. ibi, ⁊ in §. quod autem preal.
1 ☞ Damnatus ad mortē efficitur ſeruus pene.

Quod autem. Matrimoniū nō diſſoluit altero
ex cōiugibus i metallū dānato, q2
nemo bene nat9, ex ſupplicio fit ſeruus h. d. Dicitur hic qđ ne-
mo bene natus, ⁊c intellige de his qui poſt condemnatione ſu-
1 peruiuūt. ita loquitur hic. † Secus i his qui dānant ad mortē
nam illi fiūt ſerui ex ſuplicio, vt l. ꝙ ad ſtatum. ⁊ l. qui vltimo. ff.
de pen. ita ſoluit gl. in aut. ſed hodie. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo
licet ɔtrium no. ⁊ male in l. eius qui i fi. ff. de teſt. ⁊ ibi p Dy. qui
illam gl. reprehendit. ⁊ l. ſi quis filio exheredato. §. irritum. ff. đ
iniuſto rup. irritoque teſt.
1 ☞ Decretum quod dicatur ſententia diffinitiua.
2 Seruitus morti equiparatur.
3 Matrimonium quod cōtrahatur hodie cum ancilla, vel ſeruo
etiam domino contradicente.
4 Seruus a domino derelictis an libertatem accipiat.

Si vero decretum. Cōiuge alicui9 in ſerui
tutem redacto nup. diſ-
ſoluunt nuptie aūt cum ſeruo dño ignorante ɔcte nulle ſunt ab
initio, ⁊ iō diſſolui poſſunt, nuptie vero cū ſeruo vel ancilla ɔcte
domino expreſſe vel tacite cōſentiēte, vel cū ſeruo derelicto eo
ſeruo languente valēt, nec diſſoluunt. h. d. vſq; ad §. deportatio
1 †Et no. in prin. huius §. j. qđ decretū appellat ſentētia diffini
tiua. Ad idē §. proxi. qđ facit ad idem qđ no. doc. in l. cum pro-
2 ponas, C. de bon. aut. iud. poſ. ¶ †Secundo not. tex. ꝙ ſeruit9
3 equiparatur morti ⁊ vide gl. †Op. ēt videtur qđ cū ancilla, ⁊ ſer
uo poſſint contrahi nuptie etiā dño contradicēte, vt in c. j. extra
de coniu. ſeruo. ſol. Qđ hic dicitur hoc hodie ibi corrigitur, qđ
intellige verū qñ matrimonium contrahitur inter ſcientes ſec9
ſi crederē contrahere cū libera ⁊ re vera eſſet ſerua. xxix. q. ij. in
ſumma ⁊ latius eadē cauſa ⁊ queſtione ⁊ capitu. ſi qs ingenuus.
4 ¶ †Ex p. ad verſi. ⁊ multo potius ⁊ videtur qđ talis ſeruus a do
mino derelictus non accipiat libertatē, imo occupāti cōceditur
vt l. fi. ff. p dereli. Glo ponit hic tres opi. ⁊ approbat oēs tres Tu
approba primā opi. quā etiā approbat gl. l. i. §. ſed ſcim9. C. de
lati. liber. tol. ⁊ i d. l. fi. Uide quod habes i c. vno extra de infant
⁊ lan. expo. ⁊ ꝙ not. ibi per Jnno. ⁊ p Hoſt. in ſum. huius titul. ⁊
vid Azo. in ſum. de infan. expo. ⁊ ꝙ no. xxxvij. di. c. fi. no. tex. ex
ſtudio noceat ⁊c. vt in gl. ⁊ j. eo. §. ſic itaque.
1 ☞ Uxor militis etiam elapſo decennio licite non nubit, ſed ex
pectat donec ſit certa de morte viri.

Deportatio. Deportatio matrimoniū non ſoluit.
Jtē milite ad militiā accedēte eius
vxor ſi literas ſoſpitatis ipſius nō acceperit, ⁊ per x. an. expecta
uerit ⁊ a principe gratiā impetrauerit licite cū alio nup. contra
1 here pōt h. d. Jſte §. hodie †corrigitur per §. ꝙ autem. vt lic. ma.
⁊ auie. ⁊ per c. in preſentia. extra de ſpon. vbi dicit quod debet
expectare donec eſt certa de morte viri.
1 ☞ Matrimonium ex quibus cauſis diſſoluatur.

Uitiores. Uiro atq; vxori ex cauſis hic enumeratis
matrimonium diſſoluere permittit eum
1 pena imminente q diſſolutiōis cauſas prebuit. ¶ †Ex p. ⁊ vide
tur qđ iſte §. non procedat. Nā dicit tex. quos Deus cōiunxit,
homo non ſeparet niſi fornicationis cauſa, ⁊ tunc non dr̄ diuor.
ſʒ matrimoniū nullū declaratur vt ex de coniu. lepro. c. ij. de do
na. inter vi. ⁊ vxo. c. j. ⁊c. plerūq;. Sol. Hic §. corrigitur per illa
cap. ⁊ circa hoc diſtingue quinq; tēpora vt no. in l. cōſenſu. §. vir
quoq;. C. de repu. ⁊ l. diuortio. ff. de neg geſt. ⁊ ff. đ diuor. in rub.
Solū eñ in vno caſu vr̄ velle qđ mr̄imoniū poſſit dirimi. ſ. p in
greſſum religionis, vt in c. verū, ⁊ in cap. ex publico extra de cō
uer. cōiug. ⁊ in c. ex parte. eo. titu. Circa qđ vide quod not. Hoſ.
in Summa de coniugio leproſorum.
1 ☞ Legis diſpoſitio ceſſat cauſa ceſſante.
2 Lex inducta propter duas cauſas finales licet ceſſet vna, tamē
remanet legis diſpoſitio.

Si vero. Si vxor diuortium ſui cā fecerit vel diuortij
cauſam prebuerit penas legitimas patiet, ⁊
ante quinquenniū nup. ſi contrahere ñ poterit propter ſobolis
cōmiſtionem: vel confuſionē, viro autē in omni caſu quādocunq;
1 nuptias cōtrahere permittitur. h. d. ¶ †No. verſi. ꝙ nō obſer-
uandū. quod qñcūq; ceſſat ratio legis, quod ceſſat ipſa lex vt hic
⁊ l. adigere. §. quāuis. ff. de iur. pat. ⁊ l. quod dictū. ff. de pac. cū
ſi. eſt enim rō in eis lex ipſa, vt l. cū mulier. ff. ſol. ma. in gl. quaſi
dicat, ibi contra hanc gl. videtur tenere gl. in l. liberorum. §. j. đ
his qui no. infa. hoc etiam tenent docto in l. ij. C. de inceſt. nup.
2 ¶ †No. ex hac gl. quod qñ lex ſtatui aliquid ex duabus cauſis
finalibus, licet ceſſet vna tñ remanet legis diſpoſitio. ¶ Jtē no.
in d. l. liberorum. §. j. ⁊ Jnſt. de nup. §. affinitatis. ff. de exce. rei
iudi. in l. ſi quis ad exibendum.

Has itaque. Uiro licitū eſt i tribus caſib9 a Juſti-
niano additis diuortiū celebrare. Jtē
adſcriptitio nupti. cōtrahere cū muliere libera a dño cōſentiē-
te non permittitur, pena contrafacientibus imminēte. h. d. No.
gl. ſed aliud. ibi ſeruū in fi. ⁊c. ⁊ l. iij. ff. de ſtat. hom. C. de agri.
⁊ cēſi. l. ne diutius. lib. xj.
1 ☞ Uir ⁊ vxor non debent ad imparia iudicari.
Bona ꝙ intelligantur deducto ere alieno.
2 Mulier non dotata, ſi diuertit ſine cauſa, punit in decima parte
ſubſtantie.
3 Mulier, an preſumatur bona ſua in dotē dediſſe.

Sic itaque. Matrimoniū ſine dote, ⁊ dona. cōſtitu-
tio alterutro ex eis copulā ad diuorti.
cōmittente vſque ad xl. libras auri ſubſtātiam habēs vel maio
rem, centum lib. auri quantitate ſubſtantie punietur, alias iiij.
parte ſubſtantie, ⁊ mulieri ad diuortiū culpā prebenti ante quin
quennium nubere non licet alias tantū intra annū nuptie ſunt
1 prohibite propter ſeminis cōfuſionē. h. d. † Et not. qđ vir ⁊ vxor
non debent ad imparia iudicari, vt hic ⁊ l. fi. C. eo. ibi j. vt frat. fi
lij §. fi. xxxij. q. c. ſi quis. † Scđo no. tex. ibi. ſubſtantiā illā, ⁊c. in
3 quo habes ꝙ ſicut bona intelligunt deducto ere alieno. ℞na hic i
propoſito, vt hic, ⁊ l. fi. C. eo. ¶ †Tertio no. tex. in ver. ⁊ ſi mulier
⁊c. ꝙ ſi mulier, q̄ nō eſt dotata, diuertit ſine cauſa punit decima
parte ſubſtātie ſue. Et ſic hic vr̄ caſus cōtra l. mulier bona. ff. de
iure do. que dicit ꝙ mulier nubens nulla dote data, preſumit bo

na ſua in dotem dediſſe,hic vero probatur contrarium. Nã video hic quod mulier,que dotem non dedit punitur in parte ſubſtantie ſue,tamen illa ſubſtantia non preſumitur eſſe in dote.facit ad idem.C.de repu.l.fi.

ADDITIO.

a ¶Ere alieno.Adde dominum Socin.conſil.xiij.incip.preſens conſultatio.verſi.v.principaliter.circa medium in prima parte charte decime octaue.ʒ verſi.nec obſtat quod bona.in dicta parte.charte xij.

1 ☞Duo rei qđ poſſint ꝯſtitui pro dote reſtituẽda ẽt pro dãda. Fideiuſſor pro dote danda conſtitui poteſt.
2 Filius hodie non facit diuortium,ſicut olim facere poterat.
3 Filie delictum in matrimonio qđ nõ preiudicat patri eo viuẽte.
4 Filie ſi remittitur hypotheca,an preiudicet patri.

Eſt quoq;. Liberis in poteſtate cõſtitutis,vel emãcipatis diuortiũ cũ vxorib⁹ ſuis i ſuorũ parentum leſionẽ facere nõ permittitur.h.d. ¶†No.in tex.ſiue ẽt
1 cum filijs,ʒc.in quo habes qđ pro dote reſtituenda pñt duo rei conſtitui.Et ſic habes tex.pro eo qđ no.gl.C.ne fideiuſ.do.den. l.j.Idẽ.C.de dote cauta non numerata.l.fi.Pro dote aũt dãda non eſt dubiũ qđ poſſint cõſtitui duo rei,vt l.pfectitia.§.ſi pñ.ʒ l.ij.§.ſi parte.ff.de iure do.tñ ẽt fideiuſſor ꝑ dote dãda cõſtitui
2 põt vt l.cũ dotis.e.ti. ¶†Quero,qd innouat hec cõſtitutio de iure veteri.Dicit gl.q̃ incipit,ſoluit qdẽ.qđ nihil,ſed ſicut olim ſoluebatur matrimoniũ per filium,ita hodie,lʒ nõ in leſionẽ parentum.Sed Ja.de Belui.dicit quod innouat in hoc,qꝛ olim licebat filio celebrare,ſed non in leſionem parentum.hodie vero nõ lʒ diuortiũ facere,ʒ hec vr̃ veritas.probatur hic,ibi,ita nec
3 tranſigere,ʒc.ʒ ibi,non enim hʒ rõnẽ:ʒc. ¶†Ultimo iſte.§.inducitur per gl.ʒ Dyn.ad queſtionem quod ſi filiefa.culpa factũ eſt diuortium,puta,qꝛ adulterium commiſit,propter delictum filie non dʒ patri circa dotẽ preiudicium fieri.De quo no.in l.cõſenſu.C.de repu.in gl.magna in fi.ʒ in l.ſi dotẽ.C.de iure dot.Dic qđ veritas eſt qđ patri viuo delictũ filie nõ preiudicat,ſʒ eo mortuo preiudicat ipſi filie.Ita tenẽt doctores.in d.l.ſi dotẽ.ʒ Dy. in l.ij.§.qđ ſi in pñs.ver.ſʒ vtrũ.ff.ſol.ma.vbi hunc tex.ad hanc
4 q.inducit.†Scđo facit hic tex.ad q.an ſi filief.remittent hyp.ſm formam l.iubemus.C.ad velle.fiat patri preiudiciũ.Dyn.in d. ver.ſed vtrum.tenet id quod in precedẽ.de quo dic per Spec.in tit..de do.poſt.di.reſt.§.ij.ver.qd ſi filia.Ultimo no.tex.ibi.ex ſtudio.de quo habuiſtis in §.ſi.viro.ʒ §.ſic itaque.ʒ ibi no.ſ̃.eo.

1 ☞Mors omnia ſoluit.
2 Equalitas in dote donatione propter nuptias,eſſe debet in qualitate ʒ quantitate.

Deiceps. Inequalitas in quãtitate dotis,ʒ donatione ꝑꝑ nup.permittit̃ i qualitate ʒ quantitate prohibetur in equalibus pactis qꝛ maius trahit ad minus
1 h.d. ¶†No.quod mors oĩa ſoluit^a cui concor.l.ſicut i annos.§.
a fi.ff.quib.mo.vuſf.amit ʒ de here.ʒfal.§.j. ¶†Secũdo no.ꝙ dr̃
2 de quali ʒ quant.inequaliter permiſſa circa quãtitatẽ dotium ʒ dona.ꝙ hodie corrigitur,qꝛ ſemꝑ dʒ eſſe equalitas tã in quãtitate ꝙ i q̃litate.vt ĩ.de equal.dd §.j.poſita C.de pac.cõuẽ.aut. equalitas.qui §.corrigit iſtũ.§.ʒ l.ex morte.C.de pac.conuen.

ADDITIO.

a ¶Soluit.Adde tex.in l.Neratius.de regu.iur.ʒ in l.in ſumma ff.de re iudi.Tu vide de hoc ꝙ poſui in apoſt.ad Pau.in c.quidam:extra de cele.miſſa.ʒ no.in c.charitas.de pen.diſt.ij.

1 ☞Uidua perſiſtens in viduitate dr̃ eſſe in priori matrimonio
2 Uir ʒ vxor ſi non nubat,an dotẽ ʒ donationem ꝑꝑ nupt.alienare poſſit,vel filijs reſeruare.
3 Equalitas iter fratres ſeruãda eſt,vt tollat̃ iuidia iter fratres.

Soluto. Si parẽs ſoluto matrimonio ad ſecũdas nõ peruenit nuptias,licentiã hʒ omne lucrũ ꝑueniẽs ex primo matrimonio alienãdi,ſʒ ſi nõ alienauerit filijs reſeruare preſumit̃ eis inſtitutis ſolis vel cũ extraneis p̃teritis vel exheredatis,iuſte quidã penitus excluſis mortuorꝫ portionib⁹ ipſorꝫ filijs tra ſmiſſis.h.d.No.tex ibi,perdurare i priore
1 cõiugio,ʒ in prioribus ſteterint nup. ¶†Ex q̊ no.ꝙ q remanet i
a viduitate,dr̃ eſſe in priore matrimonio,vt hic.ʒ C.de bo.q̃libe^a ꝙ no.in l.j.§.exactio C.de rei vxo.ac.Ad idẽ.C.de leg.her.l.de
2 emãcipatis. ¶†Ep.vr̃ quod licet vir ʒ vxor ad ſecũda vota nõ trãſeant,nihilominus dos ʒ donatio ꝑꝑ nup.debeat filijs reſeruari,nec poſſit vir vel vxor talia bona alienare.C.de ſecund. nup.authen.vxo.ſuper l.generaliter.§.fin..ʒ l.ſi quis priori.§ illud eo.ti.Dicũt quidã,ꝙ hic loquitur de alijs lucris a cõiuge perceptis de le.do.fideicõ.ſed ibi loquitur in lucro vel dona ꝑpter nuptias.Sed veritas eſt quod hic loquitur in lucro dotis ʒ dona.ꝑꝑ nup.vt hic expreſſe dicitur,ʒ in d.l.generaliter.§.fi. ʒ iõ dic.quod iſte §.ʒ iſta lex,generaliter §.illud.preal.ꝑ.illũ.§. corrigitur.vt licet alter ex coniugibus,q dotẽ lucrat̃ vel don.ꝑpter nuptias ad ſcđa vota nõ tranſeat,nihilominus tenetur reſeruare filijs ei⁹ matimonij ſi em̃ ad ſcđa vota trãſiret nõ eſt dubium ꝙ filijs primi matrimonij reſeruare tenet̃,vt d.§.j.neq; vir. ex do.ʒ d.l.generaliter.§.j.ʒ ita loquitur.ĩ.e.§.nec illud.in quãtum loquitur de dote vel dona.q̃ debẽt ſeruari filijs primi matrimonij tranſeũtis ad ſcđa vota ſed obſtat ille tex.qꝛ q dos ʒ donatio debent ſeruari filijs ſecũdi matrimonij cõiuge non trãſeunte ad tertia vota.ʒ ſic illã iniuriã facit filijs primi matrimonij Sʒ ſolue qꝛ illud ꝯtingit,qꝛ cum ibi ſuperſunt filij ſecũdi matrimonij,filij primi matrimonij,ʒ dos ʒ donatio ꝑꝑ tranſitũ ad ſecũda vota ſeruetur,debet etiã ſeruari lucrũ dotis ʒ donationis ꝑꝑ nup.filij ſecundi matrimonij ꝑꝑ equalitatẽ ſeruandam
3 ʒ inuidiam inter fratres euitandam. ¶†Sed ꝯ ſol.quã dedi ad §.j.neq; vir.ex do.eſt vera quantũ ad nõ tranſeuntẽ ad ſecũda vota,in tranſeuntẽ aũt remaneat ille §.ĩcorrectus,vt totũ lucrũ dotis ʒ dona.propter nuptias cedat filijs primi matrimonij ꝙ erat de iure antiquo Et ideo d.aut.ſi tamẽ legitur poſt dictam aut.vxore ʒ circa predicta vid ſ̃.de non eligen.ſecun.nubẽ.§. proſperim⁹.vbi dixi ʒ vide quod no.in aut.nunc autem C.de ſecun.nup.Sed aduerte quod lʒ non tranſiẽs ad ſecũda vota poſſit dicta bona vendere,vel alienare tamen ſi non alienat vr̃ filijs ſeruare.Ita probatur in hoc §.ibi placuit.ʒc.ʒ l.generaliter.§. fi.ʒ l.hac ed ctali.§.fi.no.gl.hoc eſt verum,ʒ gl.alle.ſiue non.

ADDITIO.

a ¶Nulla eſt lex in eo.titul. que ad rẽ faciat vt in diſcurſum tuũ ſi libuerit eſt videre,dic ergo voluiſſe Bar.allegare l.fi.ibi.ſiue in priore.C.de bon.ma.lex.Loſeus.

1 ☞Mulier in bonis filij liberis non extantibus,ẽt ſi trãſiuit ad ſecunda vota in totum ſuccedit.
2 Mulier quando poſſit nubere intra tempus luctus.
3 Pene impoſite nubenti intra annum luctus,an ceſſeantur ſublate ʒ qualiter.
4 Diſpoſitio huius §.quod additur legi prime ʒ ſecunde.C.de ſecun.nuptijs.

Prime. Si quidem.Matrimonio liberis nõ exiſtẽtibus ſoluto,vxor ante annale tẽp⁹ ad ſecundas veniens nup.penas patitur legitimas infamie,abſolutione de facili obtẽta:liberis exiſtentibus põt abſolutio ĩpetrari iuris ſolẽnita
1 te hic ſeruata.h.d. ¶†No.in fi.verſi.ſi vero expectet.not.hunc tex.pro eo ꝙ dixi ſ̃.de non eligẽ.ſecũdo nubẽ.§.hoc aũt vʒ ꝙ non obſtante tranſitũ,ad ſecunda vota mulier ſuccedit in tm̃ quo ad proprietatẽ,ʒ vſumf.vbi omnes filij primi matrimonij dece
2 dũt. ¶†Op.ʒ vr̃,quod vxor in tempus luctus nubere poſ.dummodo partus edat.vt l.liberorꝫ.ff.de his qui no.infa.Sol.ibi loquimur cũ vir nõ eſt lugend⁹ vt ibi no.ſm Jo.opi.q̃ tenẽt doc l.ij.C.de ſecun.nup ʒ in l.j.eo.ti.ſecus ſi vir eſſet lugẽd⁹.Ita dʒ
3 intelligi §.ſi vero.in l.j.eo.ti. ¶†Quero nũquid hodie iſtas penas luctus patiatur nubens intra ãnũ.videtur ꝙ nõ qꝛ mortuo viro mulier ſoluta eſt a l.viri vt in c.pen.in fi.ex̃ de ſecun.nup. ʒ ij.q.iij.§.hinc colligitur.ʒ hanc opi.approbat gl.in l.j.in fi.C. de ſecun.nup.ʒ l.liberorꝫ.preallega.Cuius ꝯrium no.in gl.l.decreto.C.de his qui no.infami.ʒ illam opi.tʒ Odo.in d.l.j.C.de ſecun.nup.gl.in c.fi.ex̃ de ſecun.nup.ponit opi.ʒ nõ firmat.ſʒ Inn.ibi dicit ſic.Aut loquimur đ penis qua patitur mulier ex eo,qꝛ intẽp⁹ luctus nubit ʒ illas hodie nõ patit̃ ſed ſunt correcte
a per canonẽ.^a Aut loquimur de penis,quas vxor patitur pro eo qꝛ nupſit liberis extãtibus ex viro primo,ʒ ille pene adhuc hodie videntur habere locum.Et eſt ratio,qꝛ prime pene ſunt iure pene,ſecunde non ſunt,ſed ſunt introducte in fauorẽ filiorum Ita tenet ibi Hoſt.per plures ratiões.Cy.i l.ij.C.de ſecũ.nup. tʒ cõtrariũ.ʒ nititur reſpondere rationibus Hoſt.quibus rationibus Cy.Jo.And.rñdet in d.c.fi.ʒ tenet opi.Hoſ.ſimo. Et iſta vr̃ veritas circa quod vide gl.Hoſ.in ſum.de ſecun.nup. Et no.gl.tene tamen.ibi in fi.vide vt no.d.l.ij.C.de ſecun.nup.ʒ
4 in d.l.decreto. ¶†No.gl.que incip.vt C.iſta bene dicit ꝙ addi tur illi legi prime ʒ ſecunde.C.de ſec.nup.ſed non adijcitur.l.ſi qua mulier.C.ad Ter.qꝛ ibi idem dicitur quod hic ſaluo quod non dr̃ ꝙ filij filiorum ſuccedant,ſed hic ſic,ʒ ideo putarẽ quod tex.velit dicere ꝙ illi legi velit adijcere ꝙ iam eſt contra ſtatutũ,per leges antiquas.ʒ hoc patet,qꝛ ex veterib⁹ adijci.ll.

ADDITIO.

a ¶Per canonem Ad quod vide Fely.i c.j.deſpon.in vj.col.pe fin.

1 ☞Exhonorare,id eſt extra honorem ponere.
2 Pater mater tranſiens ad ſecunda vota,an amittat proprietatem.
3 Obligatio in aduentitijs,an hodie cadat inter patrem ʒ filium

fil

4 Filij non debent eſſe caſtigatores parentum,⁊ quādo poſſint eſſe
5 Filius quando poſſit interdicere adminiſtrationē bonorum ſuorum patri.
6 Pater vel mater quod non habent ius eligendi vnum ex filijs ī lucro alterutri ex coniuge prouenientе.
7 Filiusfa. quod de iure ciuili etiam habeat heredem

Si vero ſit. Parente ad ſecūdas nuptias cōuolāte liberis non exiſtētib⁹ lucra ſunt parentib⁹ pleno iure acquiſita. liberis aūt extātib⁹ ipſoꝝ eſt ꝓprietas,⁊ vſufr. parentum adminiſtratio,⁊ parentibus cōpetit, circa caſtigationē filioꝝ alienatione penit⁹ iterdicta alias vēdicatio filijs ꝑmittitur nulla eis preſcriptione currēte niſi. xxx. an. eis, icipiētib⁹ currere. cū fuerit ſui iuris,⁊ puberes liberoꝝ electio nequātū ad dicta lucra in libero tranſmittenda patri penit⁹ interdicta. hoc dicit. †Ex honorare, id eſt extra honorem ponere.
1 ¶†Oppo. quod pater ⁊ mater per tranſitū ad ſcda vota mox. ꝓprietatē nō admittat, cū de ea teſtari poſſit. l. femine. §. j. C. de ſecū. nup. hui⁹ timore Pla. ⁊ But. ſunt ī diuerſis opi. Nā dr̄ Pl. ꝙ oli ꝑ l. femine. retinebat ꝓprietatē, ſꝫ filijs ſeruare tenebat. ſꝫ ꝑ hūc. §. incōtinēti ꝑdit proprietatē. Bu. vero dicit, ꝙ ꝑ l. femine ſtatim ēt ꝓprietatē amittebat. Sed veritas eſt ꝙ hodie ⁊ oli proprietatē amittebat. ſꝫ oliꝫ habebat electionē vt d. l. femine, hodie nō quod dicit de elec. corrigitur, vt j. e. §. veniēt. ¶†No. gl. ſcꝫ ſecundo viro. in fin. Veritas eſt quod in aduētitijs ſeu ex cā aduentitia inter patrē,⁊ filium poteſt eſſe cautio, vt not. in aut niſi. C. de offi. teſta. ⁊ de pac. do. l. iij. ff. de fideiuſ. l. ſi quis pro eo. ⁊ de cōd. inde. l. frater a fratre. ī j. gl. mag. vr̄ tex. in l. iubem⁹. §. in ſupradictis autem. C. ad Trebel. licet gl. ibi dicat ī duobus caſibus etiam ſpeciale. ¶Venio ad §. ſed ꝙ ſancitū ī quo not. qd̄ l. erubeſcit ⁊c. †quod intellige verū quantum adminiſtrationem patrimonij, vt hic ſed bene poſſet filius patrē corrigere, vt l. iij. §. ſi quis quaſi. ff. de condi. ob cauſam. gl. alleg. hic ꝯria, non ſoluit illud †quod dixit: ꝙ filius nō pōt interdicere adminiſtrationē patri, intellige eſſe verū ſcd̄m iſtam diſtinctionē, q2 qn̄ pater diſſipat bona in quibus filius habet proprietatē, tūc ō bet diſtingui, aut filio debet dari regreſſus, q2 pater bona immobilia vendit, que vſu non cōſumunt. tunc filius nō pōt reprehendere patrē circa adminiſtrationē,⁊ ita hic ⁊. C. de bo. q̄ liberis. l. fi. §. non autem. Si vero pater vendit res mobiles, que de facili poſſunt non appere, tunc ſi pater eſſet nō ſoluēdo,⁊ eſſet homo male vite pōt patri adminiſtratio bonoꝝ interdici, vt l. fi. C. de ſen. paſ. facit l. Imperator. ff. ad Treb. ꝑdicta ītellige ī patre ſane mētis. Si vero pater eſſet furioſus, tūc dic: vt l. is q. ff. de tut.
6 ⁊ cur. da. ab his ⁊. l. j. in fi. ff. de cura. furio. ¶†Venio ad. §. venient. In quo no. ꝙ pr̄ vel mater nō habent ius eligēdi vnū ex filijs in lucro alterutri ex cōiuge ꝑuenīē. cui cōcor §. ꝓſpeximus ſ. de nō eligēdo ſcd̄o nubē. ⁊ ſic per hunc. §. ⁊ illum corrigit. l. femine. ⁊ l. generaliter. §. diuidendū, C. de ſecun. nup. ⁊ ꝑ hoc ſuꝑ d. l. femine. eſt poſita. aut. lucrū. que eſt ſumpta ex iſto. §. ⁊ d. §. ꝓſpeximus. Nec obſtat huic. l. in quibus. ī fi. C. de ſecūd. nup. Nā ille. §. vt ibi no. hꝫ duas lecturas. Prima eſt, qd̄ parēs qui lucratur,⁊ illud lucrū perdit per tranſitū ad ſecūda vota hꝫ ius eligendi inter filios ſuos,⁊ vnū alteri in tali luc. diſponēdū,⁊ ſecūdū hanc lecturā ille. §. nō corrigitur, imo cū ſi. huius. cōcor. Et ſm̄ hanc lecturam tenent doc. in d. l. quibus. in fi. ⁊ pro iſtis duabus lectu. vide hic no. ver. patiantur. ⁊ gl. ſuper. verſicu. ſcd̄m
7 menſurā. ¶†Ultimo circa hunc. §. not gl. ſuper ver. nup. ⁊ gl. inequaliter. Ex qua gl. habes quod illud quod dicitur ꝙ filiusfamilias habet heredem, eſt ad inueniendum per authē. de hered. ab inteſtato. §. j. Sed veritas eſt, ꝙ etiam de iure ciuili filiusfa. habet heredem, vt. l. quod ſcitis. C. de bon. que libe. ⁊ l. fi. C. cō. de ſuc. Ad idem l. fi. §. fi. C. ad Tertul.

ADDITIO.

¶Obligatio. Adde do. Soc. in conſi. clxij. incipiē. cōſiderata cōtingentia caſus ver. confirmant premiſſa ex eo. in fin. in ij. parte vbi refert Barto. in d. l. frater a fratre alleg. in tex. tenere cōtrarium,⁊ quod communiter omnes ibi tenent contra eum.

¶Stipulatio concepta ſub duabus contrarijs conditionibus ſi committitur ex vna ex alia committi non poteſt.
Et quid in pacto.
Diſpoſitio huius. §. quid addat ad §. hoc autem. ſupra de non elig. ſecund. nuben.
Diſpoſitio huius. §. quod habeat locum ī lucro dotis,⁊ donationis propter nuptias.
Dictum. l. interpretata. quod ſit in l. in interpretante.

Quoniam infirmas. Parēte ad ſecūda vota conuolāte ſuperſtitibus liberis vno filioꝝ, abſqꝫ filijs defuncto lucrū ad parentem redit pro certa portione ex pacto non exiſtentium liberroꝝ reliquā vero ad filij heredes peruenire debet ⁊ ꝓ eadē portiōe alienatio cōfirmatu, q̄ alienatio valet,⁊ in totu m, ſi omnes hij parentis predeceſſerint. ¶Item filij talia lucra que debentur ꝑꝑ trāſitū ad ſecūda vota percipiunt, dūmodo nō fuerint ingrati. hoc dicit vſqꝫ ad §. optime ⁊ gl. in ag. ponit caſum In textu ibi filioꝝ vnus ſine filij. ſecus ſi cum filijs, vt. j. eo. ver. vñ ſi plu-
1 ribus. ⁊ ibi ſi vero non habeat, ⁊c. ¶†Ex p. hic innuit. quod appoſita fuerint pacta vnū de lucrando totu in caſu exiſtentiū liberorum, ſm̄ de lucrando partem in caſu non exiſtentiū liberoꝝ, ⁊ tamen in vtrunqꝫ pactum habet effectum, vires alterius debent ceſſare. Nam videm⁹ quod ſi ſtipulatio ſub duabus contrarijs cōditionibus cōcipitur,⁊ ex vna cōmittatur, non poteſt ex alia committi, vt l. ſi ita qui ſtipuletur. ff. de verboꝝ obligationibus. ff. iudi. ſol. l. cū querebatur. Ad idem de cōditio. inſtit. l. ſi plures. cū ſimi. Sic ergo ⁊ hic, ex quo pactum ex vno cōmiſſum non pōt ex alio cōmitti. ſolu. Gl. hic dicit quod iſta iura magis ſun voluntaria quā rationabilia. Et iſta fuit opinio Guliel. de qua fit mentio in aut. ⁊ ſi quis. C. de ſecun. nup. Circa qd̄ ibi no. gl. ⁊ Hoc. Sunt ⁊ alie opiniones hic tāgunt. ⁊ vide qd̄ no. d. l. cū querebatur de quo dic vt plene dixi in §. ꝓpeximus. ſ. de non elig. ſecun. nup. vbi etiam vide quid iuris ſi non fuit appoſitum pactum ſm̄ de lucrando partem in caſu non exiſtētiū liberorum
2 ¶†Quero quid addit hic. §. ad hoc autē. ſ. de nō eligēd. ſecun. nub. Dic quod addit in hoc, q2 per illum. §. non cōfiratur alienatio propter pactum non exiſtentium filiorum niſi qn̄ omnes filij premoriebāt parenti. Sed per hunc. §. confirmet alienatio ex pacto nō exiſtētium filiorum, etiam vno filio ſine filijs parēti premortuo,⁊ hunc caſum addit Imperator ad dictum. §. hoc
3 autē vt hic in litera dicit. †Sed q̄ro ī qb⁹ lucris hꝫ locum iſte. §, dic qd̄ ī lucro dotis ⁊ donatiōis propter nup. ⁊ hoc ſentit hic Jo. ꝙ eſt verum. nam hic §. ad interpretationē. d. §. hoc aut loqt̄ tm̄ in dote ⁊ donatione, ergo iſte. §. habebit locum in eiſdē caſibus cum in his caſibus ſit locus legi interpretanti, quib⁹ eſt loc⁹ legi interpretare, vt ſ. de filijs ante dotalia inſtrumenta natis. §. ſi. ff. de coniun. cum emancipa. lib. l. nihil.

1 ¶Vir. vel vxor an tenat filij primi. matrimonij dotē vel donationem propter nup. ſeruare ſi tranſeat ad ſecunda vota.
2 Si mulier dedit in dotem omnia eius bona ſcd̄o viro ⁊ decedat in matrimonio ſine liberis, vir non lucratur ex forma legis municipalis vltra illud ꝙ dꝫ habere vn⁹ ex filijs pmi matrimonij.
3 Filij ſecundi matrimonij an admitātur cum primi matrimonij ad reuocandum plus dato ſecundo viro.
4 Filius ſecundi matrimonij, an in bonis maternis debeat habere legitimam ſicut filij primi matrimonij. vbi quod ſic.
5 Filij primi matrimonij an admittātur ad reuocādum, qn̄ mulier dedit omnia bona in dotem ſcd̄o viro cum pacto de lucrando totum.
6 Donatio facta per virum vxori, vel econtra, vltra formā hic traditam licet huic legi renuntiet, quod non teneat.
Diſpoſitioni huius. §. quod renunciari non poſſit.

Optime vero. Parenti ad ſcd̄as nuptias cōuolanti non lꝫ largiri, vel relinquere plus ſecundo viro vxori quam vni liberoꝝ prioris matrimonij in quē minus cōtulit,⁊ qd̄ plus dederit, poterit ꝑ liberos reuoca-
1 ri, niſi liberi parentibus fuerint ingrati. h. d. ¶†Oppo. ⁊ vr̄, ꝙ vir vel vxor nō tenetur filijs primi matrimonij dotē vel do. propter nup. ſeruare lꝫ tranſeat ad ſecunda vota, vt l. ſi liberis. C. e. ꝑ ꝑ nupt. Si hꝫ alia bona, ex quibus poſſit conſulere filijs primi mrīmonij,⁊ obtinet qd̄ dr ibi, ſed in l. cōtraria dicit, aut hꝫ bona extra dotem, vel donationem propter nuptias, ex quibus poſſet cōſulere filijs primi matrimonij,⁊ obtinet ꝙ dr ibi, alias obtinet ꝙ dr hic. Tu dic, aut pater aut mater datur oīa bona ſua in dotē vel donationem propter nup. ſecūde vxori, vel ſcd̄o viro ſimpliciter nō appoſito pacto de lucrādo ⁊ tūc pōt, vt ibi. Aut vtili dare appoſito pacto de lucrādo ab initio, vel ex poſtfacto vult relinquere, vel largiri,⁊ tūc nō p̄t plus lucrari quā lucret filius primi mrīmonij, cui minus datur. circa qd̄ vide qd̄ no. gl. in l. hac edictali. §. ſi vero plus. in gl. ſꝫ pone. C. de ſec. nupt. ⁊ idē in l. nulla.
2 C. de iure dot. ¶†Et per hoc apparet qd̄ ſi mulier dat in dotē oīa bona ſcd̄o viro,⁊ decedit in matrimonio ſine liberis vir non pōt lucrari ex forma legis municipalis, vltra illud qd̄ dꝫ habere vnus ex filijs primi matrimonij, vt pꝫ hic,⁊ in l. hac edictali, cir-
3 ca prin. ¶†Opp. dicitur hic, qd̄ filij primi matrimonij reuocāt plus datum ſecundo viro vel vxori quam dicatur infra. l. cōtraria. imo ad reuocandū debent admitti etiā filij ſecūdi matrimonij vna cū filijs primi matrimonij. vt C. de ſec. nupt. l. qm̄ preterite. Solu. diſtingue tria iura. ¶Primo, de iure antiquo id qd̄

plus datũ eſt, pueniebat ſoluʒ ad filios primi matrimonij, vt.l.
hac edictali.prealle. ¶ Poſtea ſecundo iure introductũ fuit ꝙ
debet peruenire ad filios tã primi matrimonij quã ſecũdi. ⁊ ſic
corrigit.d.l.hac edictali. ¶ Tertio redit ad ius antiquũ intro-
ductũ p dictã.l.hac edictali.⁊ ita loquit. Et not.glo.hic mani-
4 niſeſte.in fi. ¶ †Sed hic quero, an fili⁹ ſcđi matrimonij debeat
habere debitum iure nature,gl.formãt hãc queſtionem in authē
tica.ad eos.C.de ſecũd.nup.ſed nõ firmat Jacob.de Beluiſ.hic
tenet, ꝙ filij ſcđi matrimonij debẽt habere legitimã ſicut filij pri
mi matrimonij per.§.nec illud.j.eod.⁊ dicta.l.hac edictali.l.
princip.C.de ſecũd.nup.cũ alijs,⁊ argumẽt.ſupra de triẽte,⁊ ſe
miſſe.§.primo.licet nõ admittãtur ad reuocãdũ quod plus da-
tum eſt ſecundo viro,vel vxori,quã habeat vn⁹ ex filijs primi ma
5 trimonij,qui min⁹ habet. ¶ † Jtẽ quero,pone qđ mater omnia
bona dedit in dotẽ ſecũdo viro pacto interpoſito de lucrãdo to-
tum,an filij primi matrimonij totum reuocabũt: Vide qđ not.in
6 dicta.l.hac edictali.§.ſi vo.in gl.q̃ incipit.ſed pone. ¶ † Ultimo
not.tex.ibi nulla machinatione,⁊c. Ex quo habes ꝙ ſi vir donat
vxori,vel econtra,⁊ in donatione excederet formã hic traditã, ⁊
huic renũtiat,talis renunciatio non tenet.nõ enim eſt introductũ
in fauorem ipſius donãtis,ſed in fauorẽ alterius.ſ.filiorũ,vt hic
dicit. Jdẽ habes in dicto.§.ſi vero.ibi circũſcriptione,⁊c.⁊ ſic
renunciatio non valet,vt in capitu.ſi diligẽti.extra de foro cõpe
tenti cum ſimilibus.

Quia vero. Jn hoc.§.ponit quo tẽpore inſpicit, an
ſit plus datum ſcđo viro,vel vxo. quam
filijs primi matrimonij,cui min⁹ eſt datũ.⁊ breuiter hoc dt. An
vitricus vel nouerca habeãt plus tẽporis a morte parẽtis,⁊ tẽ-
pus inſpicitur. ¶ Opp.glo.magna,⁊ videtur qđ inſpiciatur tẽ-
pus date,nõ tẽpus mortis, vt l.ſi cõſtãte.§.finali.C.de donatio.
ante nupt.infra eodeʒ.§.de augmẽtis. dicũt quidaʒ quod hic.§.
corrigit illam legeʒ ſed certe iſta ſolu. nõ eſt vera, cũ eodẽ modo
cõtra dicat.§.de augmẽtis.j.eo.qui poſt hunc.§. Alij dicũt qđ
vtrunqʒ tẽpus inſpicitur prout.eſt vtilius ipſis filijs,vt no:in di
cta.l.ſi conſtante.§.fina.Alij dicunt.⁊ ponũt aliã ſolutio.qđ dic.
vt in gloſ.quã ſolu.tenet Jacob.de bel,⁊ facit p illa ſolu. j.eodẽ.
§.ſi vero.in princip.⁊ in fi.

1 ☞ Dos,⁊ donatio propter nuptias,an debeant reſeruari filijs.

Nec illud. Parẽte ab inteſtato decedẽte poſt ſecũdas
nuptias liberis exiſtiſtẽtib⁹ de ãbob⁹ ma-
trimonijs tertijs nuptijs non ꝯtis,res ſue ppie,⁊ lucra legato
rum,⁊ fideicõmiſſorũ ad omnes filios equalr debẽt peruenire.
lucra vero dotis,⁊ donati.ppter nupt.ad filios tãtũ ex eo matri
monio ſuſpectos,a quo deſcederũt dicta lucra.debẽt venire.hoc
1 dicit. ¶ †Opp.dicitur qđ dos,⁊ donatio ppter nuptias debẽt
ſeruari.cõtra ſupra eodẽ.§.ſoluto.in princip.⁊ in fin.vbi cõiũx
lucrãs de illo lucro facere poteſt qcquid vult. Dicunt quidã qđ
hic tranſiuit ad ſecunda vota,ibi non.hec ſolutio,inquãtũ reſpicit
filios ſecũdi matrimonij,non eſt vera,cũ non trãſeat ad triẽnium
matrimoniũ,quare Azo ſoluit. De quo dic vt in gloſſ.q̃ opi.re-
pbatur per gloſ.tãquã ſit cõtra mẽtẽ dicti.§.ſoluto.Sʒ certe iſta
ſol.Azo.non eſt contra mentem,ſed expreſſe contra tex. illius
§.quare ſolue vt in glo.⁊ vt dixi in.d.§.ſoluto.

Quia vero. Parẽtes cogũt ſeruare filijs lucra ma
trimonio ſoluto diuortio q̃madmodũ ⁊
ſi morte,⁊ idẽ ſeruãdũ eſt in lucris ſuper dotatis matri factis:h.
d. ¶ Not.ibi,ſi matrimoniũ ad primã partẽ facit ſupra eodẽ.§.
ſoluto.in princi.⁊ ꝙ ibi not.ad ſecundã partẽ. Facit text.dicto.
§.ſoluto.verſi.ſi filiorum.

1 ☞ Dos ⁊ donatio ppter nup.poteſt regulariter diminui parti
bus conſentientibus.
2 Probatio cõtra preſumptionem de iure nõ admittitur,niſi per
partis confeſſionem.

De augmentis. Parẽtibus ad ſcđas nuptias
cõuolãtibus,liberis ex priore
matrimonio exiſtẽtib⁹.nõ lʒ dotẽ vel donatio.ppter nuptias di
minuere,ne aliqd aduerſ⁹ filios prioris matrimonij machinari
1 cõtigat.hoc dicit. ¶ †Ex hoc.§.quod lʒ diminutio regulariter
admittatur partib⁹ cõſẽtiẽtib⁹,vt hic.§.in princi.⁊.l.ſi conſtan-
te.C.de donatio.ãte nup.§ alliit in viro,⁊ vxore ad ſecũ.nu.cõuo
lãtibus,liberis ex priore matrimonio exiſtẽtibus,vt hic.§.fi.idẽ
2 dicta,l.ſi cõſtãte.in fin.prealleg. ¶ †No.glo.quod nõ debet,ibi,
qr de iure eſt preſumptio, contra quã non admittitur probatio
in contrarium,vt l.non eſt veriſimile.ff.ꝙ met⁹ cauſa.niſi p con-
a feſſionẽ partiũ, vt no.tertio.de equali.doctis.§.ſinautẽ mulier.
⁊ nota.per doctor.in authẽtica.ſed iã neceſſe. C.de donatio.an-
te nupt.

ADDITIO.

a ¶ Niſi per confeſſionem. Adde Matt.mattheſi.ſingula.ſuo.
cxix.incipien.nota.quod preſumptio.

1 ☞ Donatio vſuſfructus facta inter viuos, inter coniunges
quando valeat.

Si vero ſolum vſumfruc. Uſuſfru
ctus vxo
ri,vel viro relictus per ſecundas nuptias nõ admittit,niſi expſ.
ſim aliud dictũ ſit,ſed vſufr.dotis vel donatio propter nup.non
admittitur,etiam ſi a moriente muliere ſit dictum.h.d.ſm gloſ.
1 ¶ †Querit gl.quid ſi donauit vſumfructũ inter viuos vir vxo-
ri,vel econuerſo,ita quod tpe donationis talis donatio nõ vʒ ſʒ
morte confirmetur. Dicit gl.idem qđ in vſufr.relicto poſt mor-
tem qr talis donatio equiparatur donationi valide ab initio, qđ
dic vt in vlti.gl. Sed certe quod dicit gl.quod equiparatur dona
tioni valide ab initio intelligitur, niſi per donatorẽ reuocetur,
qđ põt,vt in l.cum hic ſtatus.§.ait oratio.⁊ §.penitentiam.ff.de
do.inter virũ ⁊ vxo. Poſſet enim ex poſt facto talis donator in
terdicere,ne recipiens dotẽ lucretur.ſi tranſeat ad ſecunda vo-
ta,⁊ ſic per omnia eſt idẽ ſi facta ſit donatio inter coniuges, que
ab initio nõ valet ſed morte confirmãtur,que eſt in lega.⁊ fidei.
ſecus in dona.valida.ab initio,vt not.gl.mag.in fi.que incipit.
⁊ dona.propter nupt.poſita in ſequen.verſi.ſed hec ad quẽ ver-
venio. Et pro huius intellectu quero ad literam huius.§.⁊ glo.
ponit duplicẽ lec.⁊ approbat ſecundam dicens,quod eſt magis
conſona litere quam prima quod dic in gl. Sed certe poſſet dici
quod prima lectu.magis applaudat litere quam ſecũda,qr tex.
expreſſe dicit quod vſufruc.fuit in dote datus,non autem dt gl.
quod fuerit in dote proprietas. Nec obſt.quod dicit gloſ.quod
tunc non ex lege,licet ex hoc pacto,qr hoc credo. Et qđ hic dicit
ex lege,expone.i.ex pacto ſicut probatur alibi, vt l.hac lege ⁊ l.
cum in l.⁊ l.fundi.ff.de contrahen.empt.⁊ l.in l.ff.loca.⁊ l.ſi ita
quis.§.ea.l.ff.de verbo.obligat. Utraqʒ tamẽ eſt vera in ſe.⁊ bo
na,ſed vnũ obſtat prime lec.qr hic dicit,nil penitus.authen.hoc
locum. C.ſi ſecund.nup.mulier. Circa quaʒ lectu.vide quod ibi
no.per Docto.

Quoniam omnino. Pater vſumfructum
ſibi per filium acquiſi-
tum, per tranſitum ad ſecunda vota non amittit, in caſtrenſi ⁊
quaſi nil innouatur hoc dicit.

Mater tamen. Donatio a matre inter filios fa-
cta non reuocatur per ingrati-
dinem,niſi ex tribus cauſis,matre ad ſecun.nup.conuolante.h.
1 d. ¶ †Querit gloſ.quid in patre ſecundam vxorem accipiente.
Dic vt in gl.§.nota.⁊ idem not.glo.C.de reuoc.dona.aut.quod
mater que ſumitur ex iſto §.

1 ☞ Mulier ſecundo nubens amittit dignitatem primi viri,niſi
ſi hec ſpecialiter a principe impetraret.
2 Homo ſatur non ita bene diſcernit,ſicut ieiunus.

Non tamen. Mulier ad ſecũdas veniens nuptias
prioris viri dignitatem,⁊ priuilegia
amittit,ſecũdi acquirit,⁊ retinet. Jtẽ libera nupta patrono,po-
ſtea matrimonio ſol.diuortio ad ſecũda vota peruenire nõ põt.
1 h.d. ¶ †No.qđ vxor amittit dignitatẽ viri,ſi homini inferioris
a dignitatis poſtea nubat,[a] vt hic,in l.femine.ff.de ſen.C.de inco.
l.mulieris.lib.x.⁊ de digni.l.mulieris.li.xij.niſi mulier trãſiens
ad ſecũda vota ſpãliter impetraret a Principe,vt dignitatẽ pri
mi viri retineat,vt ff.de ſena.l.femine. Not.in §.iocundum.in
2 gloſ.†quod homo ſatur non ita bene diſcernit.xij.q.j.Crater.

ADDITIO.

a ¶ Nubat. Adde Bal.in l.cum te.C.de reuoca.dona.per illum
tex.optimum,⁊ Ang.in l.cum quidam.ff.de iuriſ.om.iudi.⁊ gl.
in auth.ſacramentum.in ver.ſi mulier.C.quando mul.tu.offic.
fun.poſſ. Ratio autem eſt in promptu, puta mulieres coruſcãt
radijs maritorum.l.femine.ff.de ſen.cum ſimi.

1 ☞ Uitricus quod poſſit eſſe tutor ſui priuigni.

Eiſdem quoque. Mater omnibus eſt fide di
gnior ad filiorum educatio
neʒ,niſi ad ſecũd.nup.acceſſerit.h.d. Gl.non ſoluʒ ibi vel a lege
1 †Uides hic quod gl.nõ firmat, an vitricus poſſit eſſe tutor indi-
a ſtincte[a] ⁊ idem nota in l.prima.C.vbi pupil.educ.debe.ſʒ quod
indiſtincte poſſit eſſe tutor vitricus, tenet gloſſ.in l.vltima.C.
de con

de contrario iudi.tu.⁊ idem tenet in l.nonnunquam.ff.de ado.⁊ ibi per Guli.de Cun.⁊ de hoc in Spec.§.nunc dicendũ.verſi. veruntamen.Et aduerte ad id qđ ſ.dicitur de educatione,q2 dʒ intelligi de educatione fiẽda de bonis filiorum,ſed de bonis ma tris indiſtincte poteſt alimentari, vt j.illud.§.vt lic.mat.⁊ auie.

ADDITIO.

8 ¶ Vitricꝰ poſſit eſſe tutor indiſtincte.Tu dic,vt plene no.Bal. in l.ſi pater tuus,⁊ quod ibi poſui in apoſtil.in verſic.tuto.C.de contra.iudi.tutele.

☞ Dos conſtante matrimonio an ſolui poſſit.
1 Mulier an teneatur compenſare cum dote id quod ſibi vir do-
2 nauit,quod non,niſi inquantum ſit facta locupletior.
Vir ſoluendo dotem vxori conſtante matrimonio ſine cã,quan do liberetur.
Exceptio,dolo facis,quando obeſt agenti contra virum, qui ſol-
4 uit dotem vxori conſtante matrimonio.
Exceptio,dolo facis,quando obſtet agenti propter interuſuriũ medij temporis.

Dotes. Dotes conſtante matrimonio reſtitui non de- bent,alias donationis inſtar obtinent, ⁊ maxi- me ſi ad ſecundas peruenerit nuptias.h.d. ¶ †Op.⁊ vr̃,ꝙ dos conſtante matrimonio ſolui poſſit,vt l.ſi cõſtante.⁊ l.ſi qs.ff.ſol. ma.l.mutus.§.manente.ff.de iure do.cũ ſi.Sol.Hic dr,eſt regu lariter,vt hic gl.⁊ C.ſi dos conſtan.ti.at.l.j. ¶ †Op.⁊ vr̃,ꝙ ſem- per dos conſtante matrimonio poſſit ſolui,lʒ ſit donatio,q2 ma- ritus iure cõpenſationis poſſit eſſe ſecurus, cũ dos propter pe- nitentiã poſſit reuocari,vt l.ſi ſponſus.§.fin.ff.de do.inter vir.⁊ vxo.cuʒ ſi.Solue vt in gl.que incipit,ſi prohibite, que tʒ ꝙ mu lier nõ tenetur cõpẽſare,niſi inquantũ eſt facta locupletior ex eo ꝙ maritꝰ ſibi donauit,vt d.l.ſi ſponſus.§.fi.l.iij.§.fi.l.ſeq.e.tit. Tenet ergo gl.ꝙ vir ſoluendo doteʒ conſtante matrimonio ſi- ne cã legitima nõ liberatur,niſi inquantum eſt locupletior,⁊ tũc liberatur iure cuiuſdã cõpenſationis,vt hac gl.quã tene menti. Et ꝙ hec gl.dicat verũ,qđ vir non liberatur,niſi inquantũ eſt lo cupletior,vr̃ prouocari per l.ſic pro rata.§.maritus.ff.de relig. Et hoc tʒ gl.ff.ſol.ma.l.ij.in prin.,pbatur etiã in l.ſi cũ dotẽ.§.j. eo.ti.⁊ no.ea.l.§.ſi mulier.⁊ hãc opinio.tʒ Cy.C.ſi dos cõſtante matrimonio.l.j.⁊ pbatur optime in l.fi.ff.d⁊ iure do.e.ti.no.in l. cũ in fundo.§.ſi vxor.in fi.in gl.tunc.Sed Ja.de Are.tʒ ɔ̃triuʒ, vt ipſe no.in d.l.j.C.ſi dos conſtante matri.⁊ inter alias ratio- nes,quas fecit,probat,q2 debitor in diem ſoluẽdo ante diẽ libe- ratur,vt l.qđ in diem.ff.de ſol. ¶ Iteʒ probatur per l.debitor. ⁊ l.ſeq.ff.de iure dotiũ.⁊ per l.cũ in fundo.§.quod ſi mulier.eo. tit.⁊ per l.vir vxori.§.j.ff.ad Velleia.Sed ad l.quod in die.re- ſponde quod illud regulariter fallit fauore dotis. Ad l.debitor rñde altero de duobꝰ modis.Nã dos ſoluta marito,nõ põt reſti tui mulieri cõſtãte matrimonio,vt l.cõtraria.Hãc ſolutionẽ pro bat gl.in d.l.ſi cõſtante.⁊ gl.pe.in l.ſi cõſtante.C.de do.ante nu. ¶ Vel dic,qđ illa lex non eſt contra ea que dixi,q2 non cõtingit liberatio ipſo iure,ſed cuiuſdam cõpenſationis, ⁊ ita in caſu no ſtro,q2 hic eſt contra cõpen.inquantũ mulier eſt locupletior, vt hic not.gl.Non obſt.l.cũ in fundo.§.ꝙ ſi mulier.q2 ibi loquit̃ in reſtitutione neceſſaria,hic vero in voluntaria. Non obſt.l.ſi vir vxori,q2 ibi ſoluebatur dos,vt ſoluto matrimonio,vel ſi intelli-
4 gas eo cõſtante ſoluebatur tñ ex legitima cã. ¶ †Et not.gl.ſed nonne.in fi.No.ex hac gl.prout intelligitur in re dotali mobili ꝙ exceptio dolo facis,obſtat ei,cui reſtiturꝰ eſt ex interuallo po ſito ꝙ debeat habere interuſuriũ medij tps:nã maritus tenetur dotẽ reſtituere vxori hodie poſt annuʒ,vt l.j.§.exactio.C.de rei vxo.act.⁊ tñ ſibi obſtat exceptio dolo facis,niſi in eo qđ dʒ mari tus ex pacto lucrari.Et idẽ tʒ Gulie.de Cun.in l.j. C.ſi dos cõ- ſtante matrimonio.lʒ alij aliter intelligunt,vt ibi no.⁊ idẽ etiam no.ff.de condic.ob cauſam.l.ſi donaturus.in fi.Ad idẽ tex.in l. depoſui.§.ſi nuptura.ff.de peculio.Ad idẽ.l.ſi ſocer.§.Lucius. ff.ſol.ma.⁊ ꝙ habetur in l.ſi marito.§.j.ſm primã lecturam eo dem tit.cuius contrarium tenet Old.in d.§.Lucius.vbi ipſe te net ꝙ qñ reſtitutio dʒ fieri ex interuallo,non obſtat petenti exce ptio,dolo facis,propter interuſuriuʒ medij tps,probat ipſe per l.ſi mulier.§.rerũ.ff.rerum amotarum,⁊ quod ibi no.⁊ per l.fin. §.idẽ queſijt.ff.vt leg.non caue.ſed tenendo precedentẽ opi.re- ſponde.Et primo non obſtat dictus §.rerum.q2 ideo viro agẽti nõ obſtat exceptio,dolo facis,q2 mulier in apmonendo delictuʒ cõmiſit.vnde propter ſuum delictũ perdit beneficiuʒ regule,do lo facis.Sed nõ obſtat dictus §.idem queſijt,q2 qñq3 ille, qui ex interuallo dʒ reſtituere,hʒ dilationẽ a lege miſerationis gratia, qđ eſt veritas, ⁊ hʒ annum ad reſtituenduʒ bona mobilia, ⁊ tunc obſtat petenti exceptio regule , dolo facis , niſi quantũ ex pacto dʒ lucrari,vt ſupra dixi.Qñq3 qui ex interuallo debet reſtitue- re,hʒ dilationem que reſpicit ipſam obligationẽ non antẽ datur dilatio miſerationis gratia.⁊ tunc nõ ob.exce.regule dolo facis. Ita loquitur dictus §.idem queſijt.Et hec diſtinctio probat̃.ff. de cõpenſatio.l.ſi cum militi.in fi.illud qđ dixi.videlicet in caſi-
a bus habere locum regulam dolo facis.intellige vbi eſt liquidũᵃ petenti debere reſtituere , alias indiſtincte d.regula nõ obſt.ita not.in l.doli.ff.de doli exceptione.

ADDITIO.

a ¶ Vbi eſt liquidum.Adde omnino ꝙ no.in apoſt.ad Dyn.poſt do.Boer.in regula,dolo facis.per iſtum alle.in ij.addi.

1 ☞ Pena de qua hic,an hodie habebit locum, ex quo mulier non iurat.
2 Pene de quibus hic,an hodie ſint ſublate.
3 Mater que tranſiuit ad ſecunda vota , non petito tuto⁊c.vel ſi petijt,male adminiſtrauit,an teneatur in ſubſidium,quod nõ, ni ſi in fraudem fecerit.
4 Tutor petitus a matre tranſeunte ad ſecundas nuptias,an dari debeat remiſſiue.
5 Mater luxurioſe viuens priuatur tutela filiorum.
6 Mater tranſiens ſolum ad ſponſalia,priuatur tutela.
7 Mater que tranſiuit ad ſecunda vota , an matrimonio ſoluto poſſit ad tutelam filiorum redire,remiſſiue.
8 Mater data tutrix in teſtamẽto ſi tranſiuit ad ſecunda vota, an patiatur penas de quibus hic,remiſſiue.

Si autem tutela. Mater tutela legitimorum filiorũ,vel naturaliũ deſerta ɔ̃ ſacramẽtũ,⁊ ãte rõnes redditas ad ſc̃as trãſiẽs nuptias, eaſdẽ patit̃ penas,quas ⁊ mulier ãte tps luctꝰ nubẽs , ⁊ penaꝝ diſſolu
1 tionẽ eiſdẽ modis cõſequit̃.h.d.† ¶ Quero,hic dr,iurãs cũ ho- die mulier nõ iuret,an habebũt locũ hodie iſte pene:Dic ꝙ ſit,vt no.in aut.eiſdẽ penis.C.de ſecũ.nup.⁊ ibi per doc.⁊ vide glo.j.
2 vt ſi.ꝓhi.mat.de.⁊ cre.§.fi. ¶ †Quero,cũ hodie ſit ſublate pe- ne,quas patit̃ mulier nubẽs itra tps luctꝰ,⁊ dixi.ſ.e.§.prio ſi q dẽ an hodie iſtas penas patit̃ mulier,q̃ deſerta tutela filioꝝ ſcđo nubit:Dic vt p Inn.in c.ſi.ex de ſecũ.nu. vbi gl.tãgit.⁊ idẽ ſen- tiunt doc.in d.aut eiſdem penis.ꝙ colligitur p no.per eos in l.
3 j.C.de ſecun.nup.⁊ p Jo.and.in d.c.fin. ¶ †Quero.mr̃ debet petere tutorem filio,anteq3 trãſeat ad ſecũda vota, pone ꝙ peti- tꝰ a matre male adminiſtrauit,an mater in ſubſidiũ teneat̃:⁊ vi- det̃ ꝙ ſic,vt l.fi.§.perſonis. C. de admini.tuto. Sed ɔ̃trium de- terminat do.Lãber.de Ram.vt refert Jac.de Belu.vt non te- neat̃,niſi hoc fecerit in fraudẽ luctꝰ,arg.l.non ſolum.ff.ad Ter-
4 tul.⁊ vide Cy.in d.§.perſonis.†An aũt petitus a matre debeat dari.no. gl.⁊ Dy.in l.ſi qs ſub cõditione.ff. de teſta.tut.⁊ i aut. matri ⁊ auie. C.qñ mulier tut.of.fun.po.⁊ ibi per Cy.in vij.q.⁊
5 Spe.in ti.de tu.§.nũc dicẽdũ.ver.pẽ. ¶ †Quero,hic loquit̃ de trãſeũte ad ſc̃a vota, ſed ſi alit̃ luxuriata eſt an repellat̃ a tutela. Glo.in aut.ſacramẽtum.C.qñ mulier ⁊c.h.d.Pro quo optime l.fi.e.ti.vbi dicitur quod mulier debet intactam pudicitiam ſer
6 uare. ¶ †Vlterius quero hic loquit̃ de matre ⁊c.quid ſi ſolũ ad ſpõſalia trãſit an repellatur a tutela.Spe.ponit ꝙ ſic vt ipſe no. in ti.de tut.§.nũc dicẽdũ.verſi. quid ſi nondum.⁊ per do.in l.nõ
7 ſine.C.de bo.que lib. ¶ †Quero qđ ſi mater ſcđo nubẽs ita qđ reiecta eſt a tutela finito matrimonio velit tutelam filiorũ reaſ- ſumere an debeat audiri:Doc.formãt iſtã.q.i d.aut.matri auie
8 in fi.q.Spe in d.§.nũc dicẽdũ.ver.qđ ſi mater. ¶ †Quero ma- ter eſt data tutrix filijs in teſtamẽto an ꝑpter trãſitum ad ſcđa vota patiatur penas huiꝰ.§. dic vt no.gl.⁊ Doc.in l.omnẽ.C.ad Ter.per Doc.in d.aut.matri.

Placet quoque. Pater filio cautionẽ ꝑſtare cõpellitur de ꝑſtãdo legato, ſi ſecundas contraxerit nuptias.h.d.

Sed ⁊ ſi quis. Clerici vltra cãtores aut lectores nuptias ɔ̃here non poſſunt. Cãto- ribus enim ⁊ lectoribꝰ permittitur ſolis:ſed ſi ad ſecũdas ꝑue- nerit nuptias ad ſacerdotij culmẽ aſcẽdere nõ poſſunt. ¶ Itẽ laicꝰ dimiſſa vxore in virginitate ſuſcepta ⁊ vnica,ad ſacros or- dines promouerit poteſt alias ſecus.h.d.

☞ Vſufructuarius ſi ſatiſdare non poteſt an vſufructus rema- nere debeat penes proprietarium.
2 Conditio prohibens nuptias quando valeat.
3 Juramentũ cui magis deferri debeat an reo vel actori.
4 Legatum factum vidue ſi non nupſerit,an valeat,remiſſiue.

Que vero. Legatum relictum ſub ɔditione nuptiaꝝ prohibẽdaꝝ a viro vel ab vxore vel extra neo valet,⁊ ɔditio ſeruari debet:alias legatũ amittitur, ⁊ ſolutũ repetit̃ ⁊ reſtitui debet cũ fructibus ⁊ acceſſionibus medij tem- poris iuratoria vel fideiuſſoria cautione preſtita ſm qualitẽ rẽ
1 ꝝ ⁊ perſonaꝝ.h.d.†Nota text.ibi.ſi autem non valet, ⁊c.quia

facit ad q.qꝛ vſufructuari⁹ nõ põt ſatiſdare debeat vſuſfructus remanere penes pꝛopꝛietariũ,⁊ ꝓpꝛietari⁹ pꝛeſtare vſurã vſq; ad tertiã ceteri. De qua q̃ō.quid iuris ſit,quãdo vſufructuarius nõ poteſt ſatiſdare,dic vt not.doct.in gl.in l.ii.ff.de vſufru.vbi al leg.hũc tex. videlicet authẽ cui relicta.C.de indi.vi. q̃ ſũmit ex
2 iſto §.⁊ no.per glo.in c.fi.extra de pig. ¶†Oppo.⁊ videtur q̃ō conditio pꝛohibendarũ nuptiarum non valet,l.cum ita legatuꝫ ⁊ l.cum tale.§.reſcriptũ eſt ſi arbitra.⁊ §.Meuie.ff de cõditio.⁊ demõſtratio.gl.no.tra circa hãc materiã ponit quadruplex i⁹. de quo per docto in l.ij.C.de indi.vi.Not.glo.hoc ibi,vel ꝙ ve-
3 rius ⁊c. ¶†No.iſtam partẽ gloſſ.⁊ eius rationẽ,ex qua ratione habes,⁊ colligit,cui magis debeat ferri iuramẽtũ, reo, vel acto ri,ſed ſi in oĩbus eſſent pares,tũc eſſet recurrẽdum ad gl.vlt.in l.in bone fidei.ff.de iureiurãd.⁊ ibi ꝑ docto.⁊ in l.admonẽdi. ff.eodẽ.⁊ extra de iureiurãd.c.fin. ¶†Nota gl.nec ſecũdas nu
4 ptias.ibi ſecũdũ Joan.idem not.in l.ij.ff.de indi.vidui.⁊ ibi te nent doct.opinio.Joã.⁊ eã tenet gloſſ.in l.cum tale.§.Meuie. in gloſſ.mag.in fin.ff.de cõdi.⁊ demõſtra.⁊ vltimo circa hãc gl. vide quãdam queſtio.quam tãgit gl.in dicta.l.ij.de ind.vidui-ta.⁊ latius per docto.

1 ☞ Jus q̃ō ſeruatur in ſeparatis ſeruatur etiã in permiſtis.

Et quia. Si donatio ante nup.in reb⁹ mobilib⁹ conſiſtat,mr̃ eam accipere debet,⁊ vtifrui,arbitrio boni viri. Si vero cõſiſtat in rebus immolibus eã filijs dimitte re debet,⁊ cautionẽ accipere de ſoluẽdis vſuris vſq; ad tertiã cẽ teſime. Jdẽ ſeruãdum eſt in parte quo ad parte,ꝙ in toto quo ad totum hoc dicit. ¶†Not.verſicu.ſi vero permiſte. Ex q̃ no.q̃ō idẽ ius ſeruatur in permiſtis, q̃ō in ſeparatis. Jdẽ habes in §. aliud.s̃.de non elig.ſecũ.nub. ¶Oppo.id quod hic dicitur,ꝙ ſi oẽs moꝛiantur,tunc enim pactũ de lucrando in caſu nõ exiſten-tiũ liberoꝛum locũ habet , imo videtur quod habet locũ vno ex liberis defuncto,vt ſupꝛa eodem §.quoniã infirmas.Solu. Hic §.determinatur per d.§.quoniã. nã iſte §.loquitur recitãdo tã-tum dictum §.aliud.ſupꝛa de non eligend.ſecun.nuben.nouũ i⁹ ſtatuendo.

1 ☞ Mater ad ſecunda vota trãſiens qualiter ſuccedat filijs.
2 Filius emãcipatus an hodie ſuccedat ex teſtamẽto de iure ciui-li,ſicut quilibet extraneus.

Hinc nos. Mater ad ſecũdas nuptias veniens, qñ-cunq; liberis ex teſtõ ſuccedit, ſicut extrane-oꝛum quilibet , ab inteſtato autem cum fratribus defuncti ſucce dit,⁊ in bonis a patre pꝛouenientibus in vſufructu tm̃,in alijs ve ro bonis filio extrĩſec⁹ queſitis ſuccedit ĩ totũ excepta ante nu. donatione,in quã ſuccedit in vſufructu tm̃,ingratitudinis ratio
1 ne ſeruata.h.dicit. ¶Pro declaratiõe hui⁹ §.diſtiguere tria iu ra. ¶Primũ i⁹ fuit introductũ per l.femine.§.fin.C.de ſecũd. nup.⁊ l.mater.C.ad Tertul.in quib⁹ diſtinguit.Aut mater trã ſit ad ſecunda vota ante mortem filij,aut poſt mortem, ⁊ ſm̃ illa iura diſtinguebãtur bona paterna ab alijs, quãdo ante mortem filij nubebat. Sed ſi poſt mortẽ,bene diſtinguebantur bona pr̃-na ab alijs,ſed nõ diſtinguebãtur ex teſtõ,vel ab inteſtato. Se-cũdũ ius fuit introductu per §.cum igitur.s̃.de nõ eligẽ.ſecun. nubẽ.per quẽ §.coꝛrigũtur d.l.femine.§.fina.⁊ d.l.mater.ver. dicto §.cũ igit.ver.nequaquã. Tertiũ ius eſt introductum per hunc §.in quo habes ꝙ mater tranſiens ad ſecunda vota,ſucce-dit filius ex teſtamẽto indiſtĩcte, ſiue ſint bona paterna,ſiue ſint aliũde acquiſita.⁊ ſiue nubat ãte mortẽ filij ſiue poſt. Ab inteſta to autẽ diſtinguitur an ſint bona paterna , an alia : qꝛ in patñis in vſufructu tm̃ ſuccedit,in alijs in ꝓpꝛietate, niſi ſint ante nup. donata, ꝙ vltimũ erat etiam per conſtitutiones s̃. de non eligẽ. ſecũ.nubẽ §.ante nup.⁊ ſic iſtud ius cõcoꝛdat, cum dicto §.igi-tur oĩbus, pꝛeterquã in vno, videlicet qꝛ ille §. non diſtinguit bona paterna ab alijs, iſte.§.ſic, qñ mater ſuccedit ab inteſtato. Et ſic illud ꝙ dicit gl.in d.l.mater.quod hodie redit ad diſtin-ctionem d.l.mater. intellige vt hic,⁊ etiã hoc ꝙ hodie redit ad diſtinctionẽ d.l.mater.intellige ab inteſtato, nõ ex teſtõ,⁊ intel-ge ꝙ ab inteſtato diſtingũtur bona paterna ab alijs , non autem an nubat ante mortem filij,vel non,vt diſtinguitur in d.l.mater.
2 qꝛ illud coꝛrigit,vt hic expꝛeſſe dicitur. ¶†Ulteri⁹ hũc tex.in ver.ſi igitur.⁊c.inducit Ja.de Belui.ad q.vos videtis ꝙ mater ſuccedit filio ex teſtõ , ſicut quilibet extraneus dicit ipſe. hic eſt arg.ꝙ filius emãcipat⁹ ſuccedit ex teſtamẽto de iure ciuili,ſicut quilibet extraneus. De quo ſunt gl.contrarie, quas alleg.ff.de here.⁊ ſal.in §.exheredatos,in ver.in õib⁹. Ueritas eſt ꝙ ſuc-cedit ex teſtamẽto de iure ciuili. Probat per text.in l.ſi ex duo bus.in fi.ff.de bono.poſſeſ.contra tabu.

1 ☞ Mater trãſiẽs ad ſecundas nuptias filio ſine fratrib⁹ de-cedẽte,ꝙ non ſuccedat in pꝛopꝛetate bonoꝝ filio a patre obuẽ-toꝛum.
2 Jngratitudo repellit fratrem a ſuccedendo ab inteſtato.

Jngratitudinem. Frater cã ingratitudinis trib⁹ ex cauſis a fratrũ ſuc ceſſione excludit,his obtinentib⁹ in futuris cauſis.h.d. ¶No. tex.ibi,ſuccedunt filij,⁊c. Nota diſpoſitionẽ huius §.nõ habere locũ,ſi mater ſecundo nubens ſuccedit filio vna cũ alijs fratrib⁹
1 defuncti.†Et ſic ſi non ſupereſſent filij fratris defuncti mr̃ ſcdo nubens ſuccederet filio in totũ ſicut ſi nõ nupſiſſet.Et ꝑ hoc gl. in aut.ex teſtamento.C.de ſecun.nup.non bene loquitur,qꝛ vi-detur velle q̃ō etiam ſi mater ſola veniat ad ſucceſſionẽ filij, non ſuccedit in pꝛopꝛietate bonoꝛũ filio deuentoꝛum a patre ꝑ trãſi tum ad ſecũda vota. De qua q.dixi s̃.de nõ eligen.ſecũ.nubẽ.§. hoc auteꝫ.⁊ caſus vr̃ hic. ¶Quero dicitur hic frater qui eſt in-gratus fratri,nõ conſequitur lucrũ a fratre:de quo lucro loquit hic tex.in gl.mag.ſunt tres opi.vna q̃ō frater qui eſt ingrat⁹ fra tri ex cauſis hic inſertis non ſuccedit fratri, etiã ab inteſtato.ex
2 qua no.†ꝙ ingratitudo repellit fratrem a ſucceſſione ab inteſta to. Jtẽ no.in §.cum igitur.s̃.de non eligend.ſecun.nup.in gl.ſu per verbo,fratrũ.⁊ ad hoc hunc tex.alle. Sꝫ aduerte, qꝛ iſtã que ſtionẽ foꝛmat Guliel.de Cun.in l.fratres.C.de inof.teſt.vbi dt. ꝙ ingratitudo repellit fratrẽ,vt nõ admittatur contra volũtatẽ, ſed non q̃ō ab eius ſucceſſione ab inteſtato repellatur. Naꝫ pro hoc inducit ipſe l.cognatio.ff.vnde cogna. Ad hunc tex.ipſe re-ſpondet ⁊ ipſum intelligit ſecundum ſecundam lectu.hic poſitã, ⁊ erit ſpeciãle in hoc caſu:quam ſecundam lec.vide vt in glo.

Et illud. Mater filio in lucro aut ante nuptiali dona-tione non ſuccedit niſi in vſufructu,his obti-nentibus in caſibus futuris,⁊ in pꝛeteritis nõdum ſententia,vel tranſactione finitis.h.d.in ſumma.

Et quoniam. Mater ⁊ cũ ſolis fratrib⁹,⁊ cum ſo-lis ſoꝛoꝛibus,⁊ cum permiſtis in vi-rilem poꝛtionem ſuccedit h.d. ¶Opp.⁊ videtur quod mater fi-lio nõ ſuccedit,vt s̃.e.§.ij.ſi igitur.Sol.Quod hic dicitur,cum regulariter,ibi vero caſualiter. Et ex iſto §.ſumitur aut.⁊ ſo-lis.poſita ſuper.l.fi.C.ad Tertul.

Jllud. Parentes ex Principis oꝛatione debent inter fi-lios equalitatẽ ſeruare,lꝫ inequalitatẽ ſeruare poſ ſint ſi volunt dummodo filijs in legitima poꝛtione pꝛouideãt.h.
1 d. ¶†No.ex hoc §.j.in tex.ibi,⁊ q̃ō ex lege,⁊c.q̃ō debita iure na ture debetur ex l.⁊ ſic ad queſtionẽ facit an legitima poſſit p ſta tutũ auferri,de qua dixi in §.pꝛimũ itaq;.s̃.de her.⁊ fal.⁊ in §.
2 conſideremus.s̃.de trien.⁊ ſemiſ. ¶†Secũdo no.quod tam fi-lijs pꝛimi matrimonij quam ſecundi debetur legitima de neceſſi tate,vt hic dixi. De hoc s̃.eo.§.optime,⁊c.

De appel. & intra que tempora debeat appel. Rub.

1 Tempus,de quo hic,quo ad quid erit vtile, ⁊ quo ad quid conti-nuum.tempus legale regulariter eſt continuum.
2 Tempus x.dierum quod datur ad appellandum,ita habet locũ in interlocutoꝛia,ſicut in diffinitiua.
3 Tempus x.dierum,de quo hic,quod computetur de momento ad momentum.
4 Appellari quod poſſit die feriata,etiam ſi ferie ſint repentine,nõ tamen appellatio poteſt exerceri.
Reſtitutio ad pꝛoſequendam appellationem quod detur ꝓpter ferias repentinas.
5 Libellus etiam die feriata offerri poteſt.
6 Judex an exequatur ſententiam interlocutoꝛiam intra tempus x.dierum datum ad appellandum.

Anterioꝛum. Jſte titul⁹ habet tres partes. Primo po-nit tẽp⁹ appel. interponẽde, Scdo de tẽpore ap-pel.exercẽde. Tertio ad quem iudicem appelle-tur. Scda in §.ad hec. Tertia in §.illud.⁊ conti-nuiter hoc d. Omnibus appellare licet intra decẽ dierũ ſpacium a die recitationis ſententie numerando,ita ſi lis in cõſiſtoꝛio Principis ſperetur moueri,oĩa ĩntacta permaneãt nec tẽpus appel.exercẽde ſtatutum currit, ⁊ a minoꝛib⁹ iudicib⁹ ad maioꝛes eſt gradatim appellandũ, ⁊ a clariſſimis ad ſpe ctabiles,⁊ a ſpectabilib⁹ ad illuſtres,⁊ a delegatis a Pricipe ad
1 ãtiq̊s. Rome iudices.h.d. ¶†No.gl.intra x.dies,alias eſt ſu ꝑ verbo,a recitatione ſentẽtie,ibi l.ab eo die,⁊ in aut hodie.C.de app.⁊ in eadem ibi,ꝙ hoc tempus ad aliquid ⁊c.⁊ vide circa iſtã partẽ ꝙ no.ij.q.vj.c.anterioꝛum.vbi gl.cõcoꝛ.cũ iſta. Vide ꝙ no. Spe.in tit.de ap.§.reſtat.ver.j.⁊ i fi.vide gl.in.l.ſupꝛa conti-nuum.vt no.glo.in rub.ff.de diuer.⁊ tẽp.pꝛeſcrip.⁊ probat in l. cũ hr̃s.§.pe.ff.de ſtatu.li. Circa ꝙ vide no.ꝑ.Azo.in ſũ.in tit.de diuer.⁊ tẽp.ꝑſcri,⁊ in ſũma C. de anna.exce.circa med.⁊ ꝙ no. ff.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN